

BIJLAGEN

Sociaal-Economische Raad
De heer dr. A.H.G. Rinnooy Kan, voorzitter
Postbus 90405
2509 LK 's-GRAVENHAGE

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		TFE. 2007/107	19 september 2007
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
SER-adviesaanvraag waarden van de landbouw (TRC 2007/4282)		3784829	

Geachte heer Rinnooy Kan,

Het toenmalige kabinet heeft in september 2006 enkele adviesaanvragen aangekondigd voor het kalenderjaar 2007. Eén van deze aanvragen gaat over de waarden van de landbouw. Ik vind deze adviesaanvraag nog steeds erg relevant en actueel en ik vraag u om in dit najaar een consultatief overleg over dit onderwerp te organiseren en om daarna een advies te geven over de waarden van de landbouw. In deze brief zal ik mijn adviesaanvraag nader toelichten.

Waarden van de landbouw

De Nederlandse landbouwsector brengt een aantal 'goederen' voort, waaraan verschillende soorten maatschappelijke waarden worden ontleend. Naast de directe opbrengsten voor de maatschappij die de agrarische sector via de landbouwproductie en bijkomende werkgelegenheid brengt, kan hierbij gedacht worden aan gezond voedsel, hoogwaardige kennis, een groene leefomgeving et cetera. Dit zijn zaken die maatschappelijk zeer gewaardeerd worden, maar die niet direct in geld zijn uit te drukken.

In het coalitieakkoord van februari 2007 staat dat ..... "het kabinet zich er bij de mid-term-review in 2008/2009 voor in zal zetten om de huidige Europese inkomensvoelers in de landbouw in de toekomst meer te koppelen aan het realiseren van maatschappelijke waarden, zoals voedselveiligheid en voedselzekerheid, het in stand houden van het landschap en de zorg voor milieu en dierenwelzijn....."

In april heb ik een maatschappelijke dialoog over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) geïnitieerd. Deze bestaat onder andere uit gesprekken met opiniemakers en uit keukentafelgesprekken in de regio. Ook heb ik vlak voor de zomer een onderzoek laten uitvoeren door het TNS NIPO naar de opvattingen van het Nederlandse publiek over de relatie tussen maatschappelijke waarden en het agrarisch ondernemerschap. Voorts houd ik tot begin september een internetconsultatie over de toekomst van het GLB.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Task Force Economie
Bezuidenhoutseweg 73
Postadres: Postbus 20401
2500 EK 's-Gravenhage
Telefoon: 070 - 3786868
Fax: 070 - 3786100

Ik wil deze inbreng gebruiken om mijn visie te ontwikkelen op de "health check" van het GLB die in 2008 plaatsvindt. De Europese Commissie heeft aangekondigd dat zij hierover in november met een discussiepaper komt. Uw advies kan bij de visievorming een nuttige rol spelen.

Waar het vooral om gaat, is welke maatschappelijke waarden in de toekomst ten grondslag moeten liggen aan het verstrekken van directe bedrijfstoelagen aan boeren. De koppeling tussen waarden van de landbouw en de directe toeslagen is geen eenvoudige. Voedselveiligheid, voedselzekerheid, een mooi landschap en een fraaie natuur, milieu en dierenwelzijn zijn allemaal zaken waar boeren een belangrijke bijdrage aan kunnen leveren. Punt van aandacht is de rol van de overheid in relatie tot het marktfalen. Het gaat om externe effecten van de landbouw die niet of slechts gedeeltelijk door de markt worden gewaardeerd. In eerdere adviezen, zoals in het advies over de cofinanciering van het EU-landbouwbeleid uit 2006, hebt u ook al aandacht geschonken aan deze aspecten.

Ik vraag u om deze waarden in beeld te brengen. Aangezien de SER in staat is de opinies van de verschillende maatschappelijke geledingen te bundelen, bent u in een goede positie om mij over dit vraagstuk te adviseren. Ik kom daarom tot de volgende concrete vragen:

- Wat zijn volgens de SER de belangrijkste publieke diensten die de landbouw levert naast voedsel?
- Is er bij publieke diensten sprake van marktfalen en welke andere mogelijkheden zijn er om die diensten te vervullen?
- Welke mogelijkheden ziet u om deze publieke waarde te koppelen aan de steunbetalingen in het kader van het GLB?

Ik verzoek u daarbij aandacht te besteden aan de administratieve en uitvoeringslasten van een mogelijke nieuwe grondslag voor de toeslagen. Ook de aanpassingsproblematiek moet onderdeel zijn van uw advies.

Ik zou het op prijs stellen indien u in staat bent om het advies medio november 2007 aan mij uit te brengen.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKWALITEIT,

G. Verburg

Samenstelling van de ad hoc Commissie Landbouwbeleid (LB)

leden

plaatsvervangende leden

Onafhankelijke leden

mw. prof.dr.ir. L.O. Fresco (voorzitter)
 prof.mr. F.H.J.J. Andriessen
 prof.dr.ir. A.J. Oskam
 prof.dr. J.L.M. Pelkmans
 prof.dr. C.G.M. Sterks

Ondernemersleden

drs. G.A.M. van der Grind (LTO-Nederland)
 ir. W.J.G. Laan (VNO-NCW)
 ir. F. van Oorscot (LTO-Nederland)
 drs. K.B. van Popta (MKB-Nederland)
 mr. W.L.E. Quaedvlieg (VNO-NCW)

Werknemersleden

mw. E.G.M. Bos (FNV)
 W. Ramakers (CNV)
 drs. P.F. van Kruining (MHP)
 M. Siecker (FNV)

Lid uit de kring van consumenten- en milieuorganisaties

ir. J. de Jong (Stichting Natuur en Milieu)

Adviserende leden

dr. J.C. Blom (LEI) (tot eind 2007)
 dr.ir. H.J.J. Stolwijk (CPB)
 ir. R. van den Berg (MNP)

Ministeriële vertegenwoordigers

ir. J.G. Deelen (LNV)
 drs. S.J.C. Kes (EZ)
 drs. G.H.J. Kits Nieuwenkamp (LNV)
 ir. R.P. Lapperre (LNV)
 drs. A.P. Postma (Fin)
 drs. W.R. Pronk (Fin)
 drs. M. Servaes (BuZa)
 drs. G.J. de Vries (VROM)

Secretariaat

drs. M.G. Bos

mw. drs. A.I. van Selm